

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ЕНТОМОЛОГІЇ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО
ЕНТОМОЛОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
MATERIALS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

Ужгород – 25-27 вересня 2015
Uzhhorod – 2015, September 25-27

КАНЬЙОН ДНІСТРА ЯК ОСЕРЕДОК ІСНУВАННЯ ДЕННИХ ЛУСКОКРИЛИХ (*LEPIDOPTERA, DIURNA*). ЗАЛІЩИЦЬКА ДІЛЯНКА

А.І. Бачинський

Національний природний парк “Дністровський каньйон”, Заліщики, Україна

Національний природний парк “Дністровський каньйон” розташований у південній частині Тернопільської області й займає площу понад 10 тис. га. Територія парку розтягнута вздовж річки Дністер з північного заходу на південний схід на 250 км і представлена каньйоноподібною долиною, котра прорізає плато Подільської височини. На крутих схилах річкових долин “стінках” формуються скельно-кам’яністі, лучно-степові та лісові екосистеми. Схили посічені ярами різної глибини. Яри переважно задерновані. В багатьох місцях на схилах спостерігаються джерельні виходи підземних вод. Більші яри вкриті чагарниками та лісами. Основу ґрунтового покриву складають елювіальні та делювіальні різноколірні ґрунти або опідзолені чорноземи з домішками карпатської та місцевої гальки і вапнякових порід. Ґрунтоутворюючі породи – давній алювій карпатських порід та сучасний елювій осадових порід. Підстеляючі породи – осадові породи від силурських до антропогенних часів. Саме таке поєднання гетерогенних екосистем зумовлює багате видове різноманіття лепідоптерофауни. Для дослідження угруповань денних лускокрилих у соціологічному аспекті є оцінка стану природних екосистем їхньої здатності до підтримання властивих їм біотичного різноманіття та структурно-функціональної організації (останнє трактується як складову біотичного потенціалу екосистеми).

Проте для проведення таких досліджень необхідна певна методологічна основа, однією із складових якої є класифікація біотопів. Оскільки збереження виду неможливе без збереження його біотопу, то актуальним постає завдання – виділення біотопів проживання лускокрилих. Тому для досліджуваного регіону виділяємо наступні групи біотопів та біотопи: *I. Лісові й чагарникові біотопи* (1. Гігрофільні листяні ліси; 2. Гігрофільні хвойні ліси; 3. Мезофільні листяні ліси; 4. Мезофільні хвойні ліси; 5. Ксерофільні листяні та хвойні ліси; 6. Зімкнуті чагарники). *II. Екотонні біотопи* (7. Заростаючі галявини і вирубки; 8. Алювіальні чагарниково-лучні екотони; 9. Гігрофільні лісо-лучні екотони; 10. Мезофільні лісо-лучні екотони; 11. “Холодні” лісостепові екотони; 12. “Теплі” лісостепові екотони). *III. Болотні, лучні та степові біотопи* (13. Болотисті й торф’яністі луки 14. Мезофільні (справжні) луки 15. Ацидо-мезофільні (пустинні) луки і пустища 16. Лучні степи і остепнені луки 17. Петрофітні степи і скельні виходи 18. Псамофітні остепнені й пустищні луки). *IV. Антропогенно трансформовані біотопи* (19. Рільні агроценози; 20. Мезофільні рудерали; 21. Ксерофільні рудерали; 22. Інтенсивно загосподарені луки; 23. Сади, сквери, парки; 24. Піонерні техногенні сукцесійні стадії; 25. Пізні техногенні сукцесійні стадії). Кожна з наведених типологічних одиниць характеризується власним набором (множиною) габітантів, тобто видів, які приурочені до біотопів даного типу.

В межах регіону цей набір обмежений видовим складом регіональної фауни і складається з облігатних та факультативних габітантів. Перші виявляють чіткі преференції до біотопів даного типу, другі здатні заселяти їх за певних сприятливих умов або тимчасово. Обидві групи разом становлять стандартний видовий склад типу біотопу, тобто набір видів, теоретично очікуваний за ідеальних умов. Реальний видовий склад як правило відрізняється від стандартного. Враховуючи даний факт, необхідно провести детальний опис видового складу фауни денних метеликів досліджуваного регіону, а також з’ясувати характер і тенденції змін в умовах антропогенного навантаження для обґрунтування заходів щодо їх охорони.